

Duitsers hebben wel begrepen hoe decentrale energie-revolutie werkt: 440 MW op één dag

6 januari 2011 - In Nederland is zonne-energie verbannen naar de krochten van particuliere initiatieven, maar in Duitsland is deze vorm van duurzame energie *booming* als nooit tevoren. Dat blijkt uit cijfers van de Duitse toezichthouder, waar nieuwe installaties moeten worden aangemeld. Houd u vast: alleen in juni 2010 werd er voor 2000 MW aan nieuwe paneeltjes aangemeld. En de groei houdt aan, ondanks een verlaging van de subsidiebedragen. Het verzet tegen de uitbundige groei van zonne-energie vermogen neemt echter ook toe, zo zegt Peter Segaar van PolderPV.

400 MW op één dag

Om één of andere reden hebben ze in Duitsland wel begrepen hoe de decentrale energierevolutie handen en voeten moet worden gegeven. Dat blijkt wel uit de cijfers. Ze zijn zo indrukwekkend dat we er nog een paar geven: op één dag, de laatste dag van juni, werd er voor 440 MWp aangemeld. De dag daarna zouden de subsidie-bedragen (feed-in tarieven) verlaagd worden. In Nederland zouden we dan al snel de term 'misbruik' in de mond nemen, reden dat subsidieregelingen tegenwoordig het liefst van de ene op de andere dag worden afgeschaft. Maar in Duitsland doen ze daar niet moeilijk over. De subsidieregeling was er immers niet voor niets; er werd iets mee beoogd en dat wordt door zo'n knallend einde alleen maar bevorderd. Eind september kwam er nog zo'n 'piekje': van 71 MWp op één dag. De dag daarna zouden tarieven weer met zo'n 3% omlaag gaan. Door protesten van de Bondsraad is de totale regressie van 16% (voor de meeste tarieven) die de regering in de pijpleiding had, over een wat langere periode uitgesmeerd.

Uitbundige groei houdt aan

In totaal nam het Duitse vermogen aan zonne-energie in de maanden juni tot en met september 2010 toe met maar liefst 3.600 MWp (Megawatt piek, het vermogen onder standaardcondities). En ook in 2011 zal de groei weer uitbundig zijn, ondanks een verdere daling van de tarieven. Zo voorspelt het vakblad Photon dat er 15.000 MWp zal worden bijgebouwd, als er geen extra barrières worden opgetrokken. De reden is dat door de daling van de prijzen van zonnepanelen, investeren in zonne-energie nog steeds de moeite loont. Photon heeft altijd een sterke groei voorspelt en het werd altijd verweten dat het te optimistisch zou zijn, maar tot nog toe heeft het wel altijd min of meer gelijk gekregen. Overigens pleit de redactie van het blad nu wel voor een verdere verlaging van de tarieven omdat het bang is dat anders het draagvlak voor de zonne-wende wegvalt. Zelfs de branche zelf heeft aangegeven te willen onderhandelen over de tarieven, dus dat is veelzeggend.

Uitbundige groei

Wat zijn dan die tarieven, waar de Duitsers zou wild van worden? Dat valt eigenlijk best nog wel mee. Vanaf 1 januari krijgt de zonne-energie producent 29 cent per kWh. In 2007 was dat nog bijna 50 cent. Als de opwekker de stroom zelf gebruikt dan is de vergoeding hoger; op deze manier wil de Duitse overheid eigen gebruik stimuleren. Er is echt goed nagedacht over het systeem, zodat het voor de lange termijn kon worden uitgelegd. In Nederland vluchten we van het ene stelsel in het andere, mogelijk omdat er van te voren onvoldoende over nagedacht is en de uitwerking grotendeels wordt overgelaten aan de denkcapaciteit van middelmatige ambtenaren, die ook weer aan allerlei belangen blootstaan. Maar wat kost dat dan allemaal?, zo vraagt de Nederlander dan. In 2009 zo'n 3 miljard euro. Het totale budget voor de EEG (de Duitse duurzame energiewet) was in 2009 zo'n tien miljard. Dat komt neer op een *Umlage* van 2 cent per kWh. Iedere afnemer, klein of groot, betaalt dat. De Duitsers hadden het stelsel afgekeken van een kleine regio in Zwitserland en daar bezweek het al toen er een paar grote installaties werden gebouwd. Dus trokken de Duitsers de conclusie dat de kosten over zoveel mogelijk afnemers moesten worden uitgesmeerd.

Verzet neemt toe

Maar nu is er toch wel een soort kentering. Het verzet tegen het Duitse stelsel neemt toe omdat die *Umlage* voor grootverbruikende bedrijven natuurlijk behoorlijk aantikt. Alleen de echt grote jongens, zoals Deutsche Bahn, hebben een uitzonderingspositie, maar moeten dan wel in ruil daarvoor allerlei duurzame dingen doen. Consumentenorganisaties stellen verder dat slechts een deel van de bevolking profiteert van de subsidies; huurders bijvoorbeeld hebben niet de mogelijkheid om te kiezen voor lucratieve zonnepanelen op het dak, maar ze betalen er wel aan mee. En daarnaast is er natuurlijk het voorspelbare verzet van de conventionele bedrijven (RWE, Eon, Vattenfall en ENBW), die steeds meer inkomsten aan hun neus voorbij zien gaan. Vooral in tijden van economische krimp, zoals de afgelopen jaren, neemt het aandeel van duurzame energie hard toe, door de verplichte afname van alle duurzaam geproduceerde stroom door netbeheerders.

Kat en muls

De conventionele sector waarschuwt voor de gevolgen voor het net van die toename van het duurzaam vermogen. Om te zorgen dat het net niet bezwijkt moeten er miljarden geïnvesteerd worden, wat ook het Nederlandse Tennet zich mag aantrekken, want die heeft een Duits hoogspanningsnet gekocht. Tegelijkertijd investeren de grote energiebedrijven zelf fors in de plaatsing van windmolens op zee, dus het zijn wel krokodillentranchen die er naar beneden druppelen. En er dreigt in de toekomst overcapaciteit, net als in Nederland. Dat is een reëel probleem. De regering Merkel [besloot](#) vorig jaar om toestemming te geven voor het langer openhouden van kerncentrales. Door die verplichte afname van duurzame stroom zullen dan, in tegenstelling tot Nederland, de vieze stokers het haasje zijn. De lobby om de opmars van zonne-stroom te stuiten is daarom intens. Aan de andere kant is ook de lobby tegen de nieuwe wet van Merkel groot. Die wordt tot aan het Europese Hof van Justitie aangevochten.

Tweespalt dus, ook in Duitsland. Maar waar in Nederland de vieze krachten het gewonnen lijken te hebben van de schone krachten, is dat in Duitsland nog niet het geval.